

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Юридичний факультет
Кафедра приватного та соціального права

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

**ОК 9. Актуальні проблеми екологічного та
земельного права**

(обов'язковий)

Реалізується в межах освітньої програми *Право*

Галузь знань *08 Право*

за спеціальністю *081 «Право»*

на другому (магістрському) рівні вищої освіти

Суми – 2023

Розробники: _____
(підпис)

Вікторія СТРЕЛЬНИК, к.ю.н., доцент
(прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання, посада)

_____
(підпис)

Валентина НЕЖЕВЕЛО,
доктор філософії за спеціальністю 081 Право
(прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання, посада)

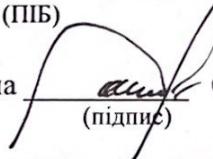
Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри <i>приватного та соціального права</i>	протокол від 30.05.2023р. №12
	<p>Завідувач кафедри</p> <p> (підпис)</p> <p>Марина КУЗНЕЦОВА (прізвище, ініціали)</p>

Погоджено:

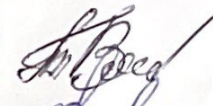

Гарант освітньої програми _____
(підпис)

Марина КУЗНЕЦОВА
(ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма _____

(підпис) **Олег РОГОВЕНКО**
(ПІБ)

Рецензія на робочу програму (додається) надана:

Ткаченко В.В.
(ПІБ)
Занатка С.І.
(ПІБ)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації _____

Г.Тар (Г.Тарамік)
(підпис) (ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 21.06. 2023 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ				
1.	Назва ОК	Актуальні проблеми екологічного та земельного права		
2.	Факультет/кафедра	Юридичний факультет, кафедра приватного та соціального права		
3.	Статус ОК	Обов'язковий		
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	Освітньо-професійна програма «Право» за спеціальністю 081 «Право»		
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркових ОК)			
6.	Рівень НРК	Другий (магістерський) рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень		
7.	Семестр, тривалість вивчення, форма контролю	Денна форма навчання: 1 (осінній семестр), 15 тижнів, іспит 2 (весняний семестр), 9 тижнів, іспит Заочна форма навчання: осінній семестр, іспит		
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5 кредитів ЄКТС		
9.	Загальний обсяг годин для денної форми навчання та їх розподіл – 150 годин	Контактна робота(заняття)		Самостійна робота
	Денна форма (1 семестр, осінь) – 90 годин	Лекційні – 20 годин	Практичні /семінарські – 20 годин	60 годин
	Денна форма (2 семестр, весна) – 60 годин	Лекційні – 10 годин	Практичні /семінарські – 10 годин	40 годин
	Заочна форма (1 семестр, осінь) – 150 годин	20 годин	20 годин	110 годин
10.	Мова навчання	Державна (українська)		
11.	Викладачі/Координатори освітнього компонента	Стрельник Вікторія Валеріївна, доцент кафедри приватного та соціального права Години консультацій – кожного понеділка о 12.45, кабінет 109 г Нежевело Валентина Вікторівна, старший викладач кафедри приватного та соціального права. Години консультацій – кожного понеділка о 12.15, кабінет 109 г		
11.1	Контактна інформація	viktoriastrelnyk@gmail.com valentina_tsurkan.27@ukr.net		
12.	Загальний опис освітнього компонента	Відповідно до сучасних соціальних замовлень магістри галузі знань «Право» мусять не тільки володіти знаннями та вміннями у відповідній галузі, а й уміти аналізувати, застосовувати та відповідно надавати аналіз доктринам та нормаивно-правовим актам конкретних галузей права. Вивчення даної навчальної дисципліни дозволяє досягнути актуальні проблеми охорони навколишнього середовища та колізійні аспекти у правовому регулюванні відносин з раціонального використання та охорони земельних ділянок різних категорій. Правове регулювання охорони довкілля та земельних відносин постійно змінюється та оновлюється, і, незважаючи на це, залишається далеким від досконалості. Відсутність чіткого розуміння сутності та адекватного законодавчого врегулювання еколого-правових відносин як специфічного правового явища певною мірою обмежує можливості учасників правовідносин здійснювати свої права та виконувати		

		обов'язки, задовольняти відповідні інтереси. За таких умов надзвичайно актуальним є здійснення наукового аналізу основних блоків екологічних та земельних відносин, встановлення їхньої сутності та правової природи, притаманних їм ознак, а також дослідження особливостей конкретних із них. Розуміння проблемних питань теорії, практики та законотворчості в сфері охорони природи потребують ґрунтовного наукового аналізу доктринальних теоретичних досліджень, системного тлумачення законодавчих приписів, аналізу правозастосовної практики, правових позицій вищих судових інстанцій.
13.	Мета освітнього компонента	<i>Мета освітнього компонента:</i> полягає у підготовці магістрантів, що володіють достатнім обсягом теоретичних знань, практичних умінь і навичок для визначення актуальних проблем у сфері екологічного та земельного права, а також у формуванні концептуальних системних наукових уявлень про наукові підходи щодо трактування місця екологічного та земельного права в системі права України, в тому числі поглиблення та систематизація доктринальних уявлень про природу зазначених правовідносин.
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Передумови вивчення ОК: Актуальні проблеми забезпечення сталого розвитку держави та права Зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП: Актуальні проблеми конституційного та адміністративного права Актуальні проблеми процесуального права Актуальні проблеми міжнародно-правового циклу дисциплін Актуальні проблеми процесуального права Актуальні проблеми приватного права Державно-правове регулювання аграрної сфери
15.	Політика академічної доброчесності	Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю, результатів навчання. Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається нормативними документами Сумського національного аграрного університету, зокрема Кодексу академічної доброчесності, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в Сумському НАУ (повний перелік нормативних документів розміщений на сайті університету https://snau.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-osviti/zabezpechennya-yakosti-osviti/akademichna-dobrochesnist/).

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК 9: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК 9								Як оцінюється РНД?
	ПРН 3	ПРН 4	ПРН 7	ПРН 9	ПРН 11	ПРН 12	ПРН 13	ПРН 18	
ДРН1. Вільно оперувати понятійно-категоріальним апаратом у сфері екологічного та земельного права, застосовувати їх при проведенні наукових та науково-практичних досліджень.	x				x				Використання технічних засобів навчання, диспути, круглі столи, ділові та рольові ігри, використання проблемних ситуацій, використання навчальних та контролюючих тестів.
ДРН2. Юридично грамотно та аргументовано приймати ефективно правове рішення, викладати його в усній та письмовій формі			x			x	x	x	Виконання індивідуальних та групових теоретико-прикладних завдань під час аудиторних занять та самостійної роботи студента; виконання тестових завдань
ДРН3. Самостійно обґрунтовувати та застосовувати відповідні положення актів чинного законодавства та матеріали судової практики при розв'язанні ситуаційних завдань в межах запропонованої конкретної практичної ситуації.					x	x	x	x	Використання технічних засобів навчання, диспути, круглі столи, ділові та рольові ігри, використання проблемних ситуацій

<p>ДНР 4. Аналізувати та використовувати чинне екологічне та земельне законодавство для розширення свого правового кругозору, правової культури та вирішення проблемних питань, що виникають у практичній діяльності.</p>	x		x			x			<p>Виконання індивідуальних та групових теоретико-прикладних завдань під час аудиторних занять та самостійної роботи студента; виконання тестових завдань</p>
<p>ДРН 5. Демонструвати знання для вирішення практичних завдань, пов'язаних із збереженням природних ресурсів, забезпеченням удосконалення відповідних правових механізмів, зокрема за умов посилення європейської та міжнародної інтеграції України, розвитку ринкових відносин, утвердження рівності різних форм власності на землю</p>		x	x	x		x	x		<p>Використання технічних засобів навчання, диспути, круглі столи, ділові та рольові ігри, використання проблемних ситуацій</p>
<p>ДРН 6. Виявляти недосконалість окремих норм та проблеми у їх застосуванні, знаходити шляхи їх вирішення; орієнтуватись у напрямках розвитку земельних відносин .</p>				x					<p>Виконання індивідуальних та групових теоретико-прикладних завдань під час аудиторних занять та самостійної роботи студента; виконання тестових завдань</p>

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу			Рекомендована література ¹	
	Аудиторна робота (денна\заочна)	Сам роб (денна\з аочна)			
Осінній І семестр					
	Лк	П.з /	Л а б.		
Тема 1. Проблеми земельного права як самостійної галузі права 1. Науково-правничі школи в Україні, які досліджують питання земельного права та земельного законодавства. 2. Проблеми поняття землі як інтегрованого та диференційованого об'єкта правового регулювання.	-/2	2/2		10/20	1-12
Тема 2. Проблеми джерел земельного права України 1. Проблеми законодавчого врегулювання земельних відносин в умовах сьогодення. 2. Проблеми законодавчого врегулювання земельних відносин в контексті необхідності розмежування правового регулювання відносин, об'єктами яких виступають земельні ділянки та нерухоме майно. 3. Рішення та висновки Конституційного суду в системі джерел земельного права. 4. Проблеми співвідношення стандартів та інших нормативно-технічних документів з джерелами земельного права.	2/2	2/2		12/10	1-12
Тема 3. Проблеми права власності на землю. 1. Право власності на землю: проблеми поняття, ознаки, функції. 2. Проблеми форм права власності на землю. 3. Проблеми реалізації права приватної, державної та комунальної власності на землю. 4. Проблеми набуття права власності на земельні ділянки за різними правовими формами 5. Проблеми припинення права власності на земельну ділянку. 6. Гарантії права власності на землю.	2/4	4/4		6/10	1-12
Тема 4. Проблеми права землекористування. 1. Право землекористування: проблеми поняття та видів.	2/4	4/4		4/20	1-12

¹ Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

<p>2. Проблеми права постійного землекористування.</p> <p>3. Проблеми земельних орендних відносин.</p> <p>4. Проблеми земельних сервітутних відносин.</p>					
<p>Тема 5. Проблеми правового регулювання управління у галузі використання, відтворення та охорони земель</p> <p>1. Проблеми управлінських відносин у галузі використання, відтворення та охорони земель.</p> <p>2. Проблеми організаційно-правового забезпечення управління в галузі використання, відтворення та охорони земель.</p> <p>3. Проблеми планування використання земель як функції управління у галузі використання відтворення та охорони земель.</p> <p>4. Проблеми здійснення землеустрою як функції управління у галузі використання, відтворення та охорони земель.</p> <p>5. Проблеми здійснення контролю за використанням та охороною земель як функції управління у галузі використання, відтворення та охорони земель.</p> <p>6. Проблема ведення державного земельного кадастру як функції управління у галузі використання, відтворення та охорони земель.</p>	-/2	2/2	12/20	1-12	
<p>Тема 6. Проблеми відповідальності в земельному праві України</p> <p>1. Проблеми відповідальності як засобу реалізації земельного права: поняття і форми.</p> <p>2. Проблеми юридичної відповідальності за земельні правопорушення.</p> <p>3. Особливості застосування різних видів відповідальності за земельні правопорушення.</p>	2/2	2/2	6/10	1-12	
<p>Тема 7. Проблеми правових режимів окремих категорій земель.</p> <p>1. Проблеми поняття та особливості правового режиму земель сільськогосподарського призначення.</p> <p>2. Проблеми поняття та особливості правового режиму земель населених пунктів.</p> <p>3. Особливості правового режиму земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення.</p> <p>4. Проблеми поняття та особливості правового режиму земель оздоровчого та рекреаційного призначення.</p> <p>5. Проблеми поняття та особливості правового режиму земель історико-культурного призначення.</p> <p>6. Особливості правового режиму земель лісгосподарського призначення.</p> <p>7. Проблеми правового режиму земель водного фонду.</p>	2/4	4/4	8/20	1-12	
Всього	10/20	20\20	60/110		

Весняний 2 семестр					
	Лк	П.з / семін. з	Л а б. з.		
<p>Тема 1. Проблеми формування еколого-правової науки та освіти в сучасних умовах</p> <p>2. Наукові концепції взаємодії суспільства і природи в умовах соціально-екологічної кризи та їх вплив на формування науки екологічного права.</p> <p>3. Генетичні засади суспільної екологічної саморегуляції у правосвідомості Українського народу.</p> <p>4. Формування відновлювальної (відтворювальної) форми взаємодії суспільства і природи на засадах положень Концепції сталого розвитку.</p> <p>5. Стратегія національної екологічної політики як державно-правовий засіб оптимізації форм взаємодії суспільства і природи</p>	2	-	4		1,3,5.
<p>Тема 2. Світоглядні та науково-методологічні проблеми формування екологічного права</p> <p>1. Науково-правові засади становлення екологічного права.</p> <p>2. Особливості предмета і метода екологічного права як основних критеріїв виділення його в окрему галузь права.</p> <p>3. Диференціація, інтеграція та комплексність як тенденції щодо розвитку екологічного права.</p> <p>4. Співвідношення екологічного права та законодавства.</p> <p>5. Проблеми систематизації екологічного законодавства в сучасних умовах.</p>		-	4		1,3,5. .
<p>Тема 3. Проблеми правового забезпечення охорони надр</p> <p>1. Історико-правові засади розвитку законодавства про охорону надр</p> <p>2. Стан, сутність та перспективи розвитку сучасного нормативно-правового забезпечення охорони надр.</p> <p>3. Надра як об'єкт правової охорони</p>	2	2	6		1,3,5.
<p>Тема 4. Стан сучасного правового забезпечення охорони вод</p> <p>1. Історико-правові засади розвитку законодавства у сфері охорони вод.</p> <p>2. Стан сучасного правового забезпечення охорони вод.</p> <p>3. Особливості юридичної відповідальності за порушення законодавства у сфері охорони вод.</p>	2	2	6		1.2.3.
<p>Тема 5. Проблеми правового забезпечення охорони тваринного світу.</p> <p>1. Стан, сутність та перспективи розвитку сучасного нормативно-правового забезпечення заходів охорони тваринного світу.</p> <p>2. Особливості юридичної відповідальності за порушення законодавства у галузі охорони тваринного світу та середовища його перебування як об'єкт правової охорони</p>	2	2	6		1.2.3.4.5.
<p>Тема 6. Проблеми правового забезпечення охорони атмосферного повітря, озонового шару та клімату</p> <p>1. Атмосферне повітря, озоновий шар і клімат як об'єкти</p>	-	2	6		1.2.3.4.

еколого-правової охорони. 2. Правова охорона озонowego шару і клімату					
Тема 7. Проблеми правового забезпечення охорони навколишнього природного середовища при поводженні з відходами 1. Загальна характеристика правового регулювання у сфері поводження з відходами 2. Особливості правової охорони довкілля при поводженні з відходами виробництва та споживання, радіоактивними відходами 3. Особливості юридичної відповідальності у сфері охорони навколишнього природного середовища при поводженні з відходами	2	2	8	1,2,3,4,	
Всього	10	10	40		

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН1. Вільно оперувати понятійно-категоріальним апаратом у сфері екологічного та земельного права, застосовувати їх при проведенні наукових та науково-практичних досліджень.	<i>Лекції-візуалізації</i>	10	<i>Усне опитування, тестування</i>	10
ДРН2. Юридично грамотно та аргументовано захищати певне правове рішення, викладати його в усній та письмовій формі	<i>Обговорення на заняттях, тематична дискусія, рішення ситуативних задач</i>	10	<i>Усне опитування, письмова робота</i>	10
ДРН3. Самостійно застосовувати відповідні положення актів чинного законодавства та матеріали судової практики при розв'язанні ситуаційних завдань в межах запропонованої конкретної практичної ситуації.	<i>Аналіз конкретних ситуацій (Case-study)</i>	20	<i>Написання контрольних робіт за результатами вивчення теоретичного матеріалу</i>	4
ДРН 4. Використовувати чинне екологічне та земельне законодавство для розширення свого правового кругозору, правової культури та вирішення проблемних питань, що виникають у практичній діяльності.	<i>Практичні заняття Аналіз конкретних ситуацій (Case-study)</i>	10	<i>Реферат презентація</i>	10

<p>ДРН 5. Демонструвати знання для вирішення практичних завдань, пов'язаних із збереженням природних ресурсів, забезпеченням удосконалення відповідних правових механізмів, зокрема за умов посилення європейської та міжнародної інтеграції України, розвитку ринкових відносин, утвердження рівності різних форм власності на землю</p>	<p><i>Індивідуальна дослідницька робота</i></p>	<p>10</p>	<p><i>Презентація – захист</i></p>	<p>10</p>
<p>ДРН 6. Виявляти недосконалість окремих норм та проблеми у їх застосуванні, знаходити шляхи їх вирішення; орієнтуватись у напрямках розвитку земельних відносин.</p>	<p><i>тематична дискусія</i></p>	<p>10</p>	<p><i>Вирішення правових ситуацій-кейсів</i></p>	<p>10</p>

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання Осінній 1 семестр (іспит)	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1	Модуль 1 (теми 1-4)	20 балів/20%	До 7 тиждень
1.1.	Тестування (тест множинного вибору)	5 балів /5%	До 7 тижня
1.2.	Усні опитування (кожне практичне заняття)	5 балів /5%	щотижня
1.3.	Аналіз конкретних ситуацій (Case-study) по кожній темі	5 балів /5%	щотижня
1.4	Колоквіум (тема 4)	10 балів /10%	До 7 тижня
1.5	Написання контрольної роботи за результатами вивчення теоретичного матеріалу	10 балів /10%	До 7 тижня
2	Атестація (тест множинного вибору)	15 балів /15%	7 тиждень
3.	Модуль 2 (теми 5-7)	20 балів/20%	15 тиждень
3.1	Тестування	5 балів /5%	До 15 тижня
3.2	Усні опитування	5 балів /5%	щотижня
3.3.	Аналіз конкретних ситуацій (Case-study) по кожній темі	5 балів /5%	щотижня
3.4	Індивідуальна дослідницька робота (реферат)	5 балів /5%	До 15 тижня
3.3	Колоквіум (тема 7)	10 балів /10%	До 15 тижня
3.5	Написання контрольної роботи за результатами вивчення теоретичного матеріалу	10 балів /10%	До 15 тижня
4	Виконання практичного кейсу як форма самостійної роботи (підготовка, презентація, захист)	15 балів /15%	До 15 тижня
5	Іспит	30 балів/30%	За розкладом

№	Методи сумативного оцінювання Весняний 2 семестр (іспит)	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1	Модуль 1 (теми 1-7)	40 балів/20%	До 7 тиждень
1.1.	Тестування (тест множинного вибору)	5 балів /5%	До 7 тижня
1.2.	Усні опитування (кожне практичне заняття)	5 балів /5%	щотижня
1.3.	Аналіз конкретних ситуацій (Case-study) по кожній темі	5 балів /5%	щотижня
1.4	Колоквіум (тема 7)	10 балів /10%	До 7 тижня
1.5	Написання контрольної роботи за результатами вивчення теоретичного матеріалу	10 балів /10%	До 7 тижня
1.6	Індивідуальна дослідницька робота (реферат)	5 балів /5%	До 9 тижня
2	Атестація (тест множинного вибору)	15 балів /15%	7 тиждень
4	Виконання практичного кейсу як форма самостійної роботи (підготовка, презентація, захист)	15 балів /15%	До 9 тижня
5	Іспит	30 балів/30%	За розкладом

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент ²	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно ³
	0-1 бал	2-3 бали	3-4 балів	5 балів
	<i>Вимоги щодо завдання не виконано</i>	<i>Більшість вимог виконано, але окремі складові</i>	<i>Виконано усі вимоги завдання</i>	<i>Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано,</i>

² Зазначити компонент сумативного оцінювання

³ Зазначити розподіл балів та критерії, що зумовлюють рівень оцінки

		<i>відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання</i>		<i>вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми</i>
Колоквіум	<i>0-5 бал</i>	<i>6-7 бали</i>	<i>8-9 балів</i>	<i>10 балів</i>
	<i>Теоретичні відповіді не точні не вірні</i>	<i>Відповіді надані не на всі питання колоквіуму,</i>	<i>Завдання виконані з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі</i>	<i>Всі завдання виконано, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі</i>
Модульний контроль (тест множинного вибору)	<i>0-1 бал</i>	<i>2-3 бали</i>	<i>3-4 балів</i>	<i>5 балів</i>
	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>
Атестація (тест множинного вибору)	<i>0-3 балів</i>	<i>3-7 балів</i>	<i>7-13 балів</i>	<i>13-15 балів</i>
	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>
Іспит	<i>0-5 балів</i>	<i>5-15 балів</i>	<i>15-27 балів</i>	<i>27-30 балів</i>
	<i>Студент недостатньо орієнтується в теоретичному завданні не виконано</i>	<i>Студент недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконано з помилками</i>	<i>Студент достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконано</i>	<i>Студент гарно орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконано</i>

5.3. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Опитування та усні коментарі викладача за його результатами	На кожному практичному занятті
2	Обговорення та взаємооцінювання студентами виконаних практичних завдань	на практичних заняттях
3	Настанови викладачів в процесі виконання практичних завдань	На консультаціях
4	Усний зворотній зв'язок від викладача та студентів після презентації реферату	1-10 тиждень
5	Оцінювання результатів колоквіуму	7,14 тиждень
6	Оцінювання письмових робіт	7, 14 тиждень

Шкала оцінювання, що діє в Сумському національному аграрному університеті

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики, кваліфікаційної роботи	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
75-81		
69-74	задовільно	
60-68		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Основна:

1. Земельне право України: Підручник / За ред. О.О. Погрібного та І.І. Каракаша. - Вид. 2, перероб. і доп. - К.: Істина, 2009. - 600с.
2. Земельне право : підручник / М. В. Шульга, Н. О. Багай, В. І. Гордєєв та ін.; за ред. М. В. Шульги. - Х. : Право, 2014. - 520 с.
3. Земельне право України: Підручник / За ред. В.І. Семчика і П.Ф. Кулинич. – К.: Вид. Дім «Ін Юре», 2008. – 424 с. Екологічне право України. Особлива частина: навчальний посібник / за ред. О.М. Шуміло. ЦУЛ, 2017. 432 с.
4. Природноресурсове право України: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / за ред. Каракаша І.І., Харитонової Т.Є. Одеса: Гельветика, 2018. 565 с.
5. Екологічне право : підручник /за ред. А.П. Гетьмана. Харків : Право, 2019. 552 с.
6. Екологічне право України : навч. посіб. / за ред. проф. І.І. Каракаша, д.ю.н. Т.Є. Харитонової, к.ю.н. А.І. Черемнової. Одеса: Гельветика, 2018. 408 с.
7. Екологічне право України: підруч. / за ред. А.П. Гетьмана. Харків: Право, 2018. 552 с.
8. Мірошниченко А. М., Марусенко Р. І. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України, 5-те видання, змінене і доповнене. – К.: Алерта, 2013. – 544 с.
9. Мірошниченко А. М. Земельне право України: Підручник. - 2-ге видання, допов. і перероб. - К.: Алерта; ЦУЛ, 2011. - 678 с.
10. Шемшученко Ю. Оцінка впливу на довкілля як інструмент охорони екологічних прав людини. Юрид. вісн. України. 2018. №40. С. 12-13.11.
11. Науково-практичний коментар до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» / Н. Р. Малишева, М.І. Єрофєєв. Харків: Право, 2017. 416 с.
12. Харитонova Т. Є. Право землекористування та його основні види. Земельне право України : навч. посіб. І. І. Каракаш, В Д. Сидор, Т. Є. Харитонova та ін.; за ред. І. І. Каракаша та Т.Є. Харитонової. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Одеса : Юрид. л-ра, 2017.
13. Шеремет А. П. Земельне право України: Чернівці : ТОВ "Видавництво "Наші книги", 2008.

Спеціальна:

1. Актуальні проблеми правового регулювання аграрних, земельних, екологічних та природоресурсних відносин в Україні : колективна монографія / відп. ред.: Т.Є. Харитонova, І.І. Каракаш. – Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2018. – 722 с.
2. Андрейцев В.І. Екологічне право і законодавство суверенної України: проблеми реалізації державної екологічної політики [текст]: / В.І. Андрейцев. – Д. : Національний гірничий університет, 2011. – 373 с.
3. Правова охорона довкілля: сучасний стан та перспективи розвитку: монографія / А.П. Гетьман, А.К. Соколова, Г.В. Анісімова та ін. ; за ред. А.П. Гетьмана. – Х. : Право, 2014. – 784 с.
4. Філатова В.К. Правові засади геологічного вивчення надр в Україні / В.К. Філатова, Т.М. Шульга. – Х. : Видавництво «ФІНН», 2011. – 144 с.
5. Шеховцов В.В. Правове регулювання права приватної власності на об'єкти тваринного світу в Україні / За наук. ред. проф. А.П. Гетьмана: Монографія / В.В. Шеховцов. – Х. : Видавництво «ФІНН», 2011. – 200 с.
6. Гетьман А.П. Правовые проблемы экологической политики Европейского Союза и Украины: монография / А.П. Гетьман, В.И. Лозо. – Х. : Право, 2014. – 280 с.
7. Комарницький В.М. Право спеціального природокористування: монографія. Луганськ. 2011. – 424 с.

8. Стрельник В.В., Чурилова Т.М. Проблеми відшкодування шкоди навколишньому середовищу України, завданої збройною агресією Російської Федерації. *Екологічне право*. 2022, № 3, URL: <http://www.ecolaw.idpnan.kyiv.ua/2022>
9. Стрельник В.В., Ємець Н. О. Питання поведження з медичними відходами в Україні. *Приватне та публічне право*, 2022 №3 URL:<http://pp-law.in.ua/index.php/2022>
10. Strelnyk V., Churilova T., Hres N., Myronenko T. Legal Support of Industrial Accident Prevention. *Journal of Advanced Research in Law and Economics*, Volume IX, Issue 7(45), Winter 2019
11. Стрельник В.В., Ємець Н. О. До питання поведження з побутовими відходами в Сумській області. *Приватне та публічне право*, 2019 №3, С.64-67
12. Стрельник В., Гресь Н., Замятіна В. Підвищення стандартів органічного виробництва в контексті прав споживачів на якість і безпечність продукції в умовах євроінтеграції. *Visegrad journal on human rights* № 4, 2021 С.215-219 URL: https://journal-vjhr.sk/wpcontent/uploads/2021/11/VJHR_4_2021.pdf
13. Нежевело В.В. Процесуальна забезпеченість прав орендарів у разі використання земельних ділянок для ведення фермерського господарства. *ВІСНИК Харківського національного університету внутрішніх справ*. ISSN 1999-5717(Print), ISSN 2617-278X (Online). 2019. № 3 (Vol. 86). С. 32-39.
14. Нежевело В.В. Угода про асоціацію України з Європейським Союзом як платформа для вдосконалення відносин орендного землекористування в сфері охорони земель. *Український часопис міжнародного права*. Науково-практичний журнал. ISSN 1814-3385. Київ: 2019. № 2. С. 69-73.
15. Нежевело В.В. Реалізація прав учасників орендних земельних відносин як предмет теоретичних досліджень. *Науково-практичний журнал «ПРАВО. ЛЮДИНА. ДОВКІЛЛЯ.» / «LAW. HUMAN. ENVIRONMENT»*. Vol.10, №3, 2019. ISSN 2663-1350 (Print) ISSN 2663-1369 (Online). С. 49-56.
16. Нежевело В.В., Піддубний О.Ю. Публічне адміністрування у сфері землекористування та охорони земель: поняття, зарубіжний досвід та сучасний стан в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 9. С. 164-167. URL: http://www.lsej.org.ua/9_2020/41.pdf
17. Нежевело В.В., Піддубний О.Ю., Большакова В.О. Проблемні аспекти в межах процесу децентралізації у сфері земельних відносин в світлі введення в обіг земель сільськогосподарського призначення. *Приватне та публічне право*. 2021. № 2. С. 31-35. Режим доступу: http://pplaw.in.ua/archive/2_2021/8.pdf
18. Нежевело В.В. Актуальні питання публічного адміністрування у сфері користування землями в межах функціонування ринку земель сільськогосподарського призначення в Україні (сучасні проблеми та шляхи вдосконалення). *Krakowskie Studia Małopolskie*. Issue 2022, Volume 3(35), 2022, P.136-148. Режим доступу: <https://czasopisma.marszalek.com.pl/images/pliki/ksm/35/ksm3508.pdf>
19. Nataliia O. Petrova, Valentina V. Nezhevelo, Nataliia V. Klietsova, Tatyana. M. Kravtsova, Marina Yu. Kuznetsova. Scientific Research on Organizational and Legal Features of Agricultural Service Cooperatives' Functioning in Ukraine: International Comparative Aspect. *International Journal of Management (IJM)*. Volume 11, Issue 8, (2020), pp. 418-426, DOI: 10.34218/IJM.11.8.2020.040. URL: <http://surl.li/afalo>
20. Piddubnyi, O.Yu., Rudenko, L.D., Hbur, L.V., Nezhevelo, V.V., Oleksiuk, V.P. Legislative support for expanding the land powers of local selfgovernment bodies in Ukraine. *International Journal of Agricultural Extension* this link is disabled, 2021, 9(Special Issue), стр. 55–63. Режим доступу: <https://esciencepress.net/journals/index.php/IJAE/article/view/3721/1848>

НОРМАТИВНІ АКТИ

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. Дата оновлення: 01.01.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР) № 30: офіц. текст. Київ : КМ. С.141.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 7 грудня 1984 р. № 8073-X. Дата оновлення: 14.11.2020. Відомості Верховної Ради Української (ВВР). Додаток до № 51. С. 1122.
3. Лісовий кодекс України: Закон України від 21 січня 1994 р. № 3852-XII. Дата оновлення: 03.07.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 21. С.170.
4. Кодекс України про надра: Закон України від 27 липня 1994 р. № 132/94-ВР. Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 36. С. 340.
5. Водний кодекс України від 6 червня 1995 р. № 213/95-ВР. Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 24. С. 189.
6. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III. Дата оновлення: 14.11. 2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 25–26. Ст. 31.
7. Земельний кодекс України: Закон України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III. Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 3–4. С. 27.
8. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 40–44. С. 356.
9. Господарський Кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. № 436-IV. Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 18, № 19–20, № 21–22. С. 144.
10. Податковий кодекс України: Закон України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI. Дата оновлення: 07.11.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 13–14, № 15–16, № 17. С. 112.
11. Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи: Закон України від 27 лютого 1991 р. № 791а-XII. Дата оновлення: 04.06.2016. Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР). № 16. С. 198.
12. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25 червня 1991 р. № 1264-XII. Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 41. С. 546.
13. Про природно-заповідний фонд України: Закон України від 16 червня 1992 р. № 2456-XII. Дата оновлення: 03.07.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 34. С. 502.
14. Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 р. № 2657-XII. Дата оновлення: 16.07.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 48. С. 650.
15. Про основи містобудування: Закон України від 16 листопада 1992 р. № 2780-XII. Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 52. С. 683.
16. Про відповідальність підприємств, їх об'єднань, установ та організацій за правопорушення у сфері містобудування: Закон України від 14 жовтня 1994 р. № 208/94-ВР. Дата оновлення: 10.06.2017. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 46. С. 411.
17. Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку: Закон України від 8 лютого 1995 р. № 39/95-ВР. Дата оновлення: 03.07.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 12. С. 81.
18. Про пестициди і агрохімікати: Закон України від 2 березня 1995 р. № 86/95-ВР. Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 14. С. 91.
19. Про виключну (морську) економічну зону України: Закон України від 16 травня 1995 р. № 162/95-ВР Дата оновлення: 09.12.2012. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 21. С.152.

20. Про поводження з радіоактивними відходами: Закон України від 30 червня 1995 р. № 255/95-ВР Дата оновлення: 07.06.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 27. С. 198.
21. Про звернення громадян: Закон України від 2 жовтня 1996 р. № 393/96-ВР. Дата оновлення: 01.01.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 47. С. 56.
22. Про участь України в Конвенції про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовища існування водоплавних птахів: Закон України від 20 29 жовтня 1996 р. № 437. Дата оновлення: Офіційний вісник України. № 30. С. 1065.
23. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР Дата оновлення: 23.07.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 24. С. 170.
24. Про ратифікацію Угоди про проведення узгодженої політики в галузі транзиту нафти і нафтопродуктів магістральними трубопроводами: Закон України від 11 червня 1997 р. № 329 Дата оновлення: 12.06.1999. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 31. С.197.
25. Про Раду національної безпеки і оборони України: Закон України від 5 березня 1998 р. № 183/98-ВР Дата оновлення: 11.01.2019. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 35. С.237.
26. Про відходи: Закон України від 5 березня 1998 р. № 187/98-ВР Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 36–37. С. 242.
27. Про загальні засади подальшої експлуатації і зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення зруйнованого четвертого енергоблока цієї АЕС на екологічно безпечну систему: Закон України від 11 грудня 1998 р. № 309-XIV. Дата оновлення: 01.01.2015. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 4. С. 33.
28. Про гідрометеорологічну діяльність: Закон України від 18 лютого 1999 р. № 443- XIV. Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 16. С. 95.
29. Про спеціальну економічну зону туристсько-рекреаційного типу «Курортполіс Трускавець» : Закон України від 18 березня 1999 р. № 514-XIV. Дата оновлення: 17.02.2006. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 18. С. 139.
30. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 р. № 586-XIV Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 20–21. С. 190.
31. Про рослинний світ: Закон України від 9 квітня 1999 р. № 591-XIV Дата оновлення: 07.06.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 22–23. С.198.
32. Про архітектурну діяльність: Закон України від 20 травня 1999 р. № 687-XIV. Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 31. С. 246.
33. Про меліорацію земель: Закон України від 14 січня 2000 р. № 1389-XIV. Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 11. С. 90.
34. Про мораторій на проведення суцільних рубок на гірських схилах в ялицево-букових лісах Карпатського регіону: Закон України від 10 лютого 2000 р. № 1436-III. Дата оновлення: 21.11.2019. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 13. С. 99.
35. Про мисливське господарство та полювання: Закон України від 22 лютого 2000 р. № 1478-III. Дата оновлення: 10.03.2017. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 18. С. 132.
36. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 2 березня 2015 р. № 222-VIII. Дата оновлення: 25.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 23. С. 158.
37. Про охорону культурної спадщини: Закон України від 8 червня 2000 р. № 1805-III. Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 39. С. 333.
38. Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000–2015 роки: Закон України від 21 вересня 2000 р. № 1989-III. Дата оновлення: 10.06.2012. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 47. С. 405.

39. Про курорти: Закон України від 5 жовтня 2000 р. № 2026-III. Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 50. С. 435.
40. Про затвердження Загальнодержавної програми охорони та відтворення довкілля Азовського і Чорного морів: Закон України від 22 березня 2001 р. № 2333-III. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 28. С. 135.
41. Про охорону атмосферного повітря: Закон України від 21 червня 2001 р. № 2556-III. Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 48. С. 252.
42. Про тваринний світ: Закон України від 13 грудня 2001 р. № 2894-III. Дата оновлення: 07.06.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 14. С. 97.
43. Про питну воду та питне водопостачання: Закон України від 10 січня 2002 р. № 2918-III. Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 16. С. 112.
44. Про Червону книгу України: Закон України від 7 лютого 2002 р. № 3055-III. Дата оновлення: 18.12.2017. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 30. С. 201. 21
45. Про рибу, інші водні живі ресурси та харчову продукцію з них: Закон України від 6 лютого 2003 р. № 486-IV. Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 15. С. 107.
47. Про охорону земель: Закон України від 19 червня 2003 р. № 962-IV. Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 39. С. 349.
48. Про державний контроль за використанням та охороною земель: Закон України від 19 червня 2003 р. № 963-IV. Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 39. С. 350.
49. Про ратифікацію Протоколу про воду та здоров'я до Конвенції про охорону та використання транскордонних водотоків та міжнародних озер 1992 року: Закон України від 9 липня 2003 р. № 1066-IV. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 5. С. 30.
50. Про екологічну мережу України: Закон України від 24 червня 2004 р. № 1864-IV. Дата оновлення: 19.04.2018. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 45. С. 502.
51. Про карантин рослин: Закон України від 19 січня 2006 р. № 674-IV. Дата оновлення: 13.02.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 28. С. 212.
52. Про захист тварин від жорстокого поводження: Закон України від 21 лютого 2006 р. № 3447-IV. Дата оновлення: 13.02.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 27. С. 230.
53. Про ветеринарну медицину: Закон України від 16 листопада 2006 р. № 361-V. Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 5–6. Ст. 53. 55.
55. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 5 квітня 2007 р. № 877-V. Дата оновлення: 25.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 29. С. 389.
56. Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів: Закон України від 31 травня 2007 р. № 1103-V. Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 35. С. 484.
57. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань мисливського господарства, полювання та рибальства, охорони, використання і відтворення тваринного світу: Закон України від 21 січня 2010 р. № 1827-VI. Дата оновлення: 24.06.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 10. С. 108.
58. Про регулювання містобудівної діяльності: Закон України від 17 лютого 2011 р. № 3038-VI. Дата оновлення: 16.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 34. С. 343.
59. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011 р. № 3166-VI. Дата оновлення: 24.10.2020. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 38. С. 385.
60. Про аквакультуру: Закон України від 18 вересня 2012 р. № 5293-VI. Дата оновлення: 18.12.2017. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 43. С. 616.

61. Про ратифікацію Європейської конвенції про захист домашніх тварин: Закон України від 18 вересня 2013 р. № 578-VII. Дата оновлення: 18.09.2013. Відомості Верховної Ради України (ВВР). № 20–21. С. 734.
62. Про невідкладні заходи у сфері збереження, відтворення та раціонального використання мисливських тварин: Указ Президента України від 23 травня 2005 р. № 837. Урядовий кур'єр. № 105.
63. Про затвердження Положення про Державне агентство України з управління зоною відчуження: Указ Президента України від 6 квітня 2011 р. № 393. Дата оновлення: 22.07.2020. Офіційний вісник України. № 29. С. 1230.
64. Про Положення про Державне агентство водних ресурсів: Указ Президента України від 13 квітня 2011 р. № 453. Дата оновлення: 03.10.2020. Офіційний вісник України. № 29. С. 1259.
65. Про затвердження Положення про Державне агентство рибного господарства України: Постанова Кабінету міністрів України від 3 вересня 2015. 895-2015-п. Дата оновлення: 03.10.2020. Київ. № 895.
66. Про затвердження Методики визначення вартості запасів і ресурсів корисних копалин родовища або ділянки надр, що надаються у користування: постанова Кабінету Міністрів України від 25 серпня 2004 р. № 1117. Офіційний вісник України. № 34. С. 2279.
67. Про затвердження Порядку надання спеціальних дозволів на користування надрами: постанова Кабінету Міністрів України від 30 травня 2011 р. № 615ю Дата оновлення: 17.09.2020. Офіційний вісник України. № 45. С. 1832.
68. Про розмір компенсації за незаконне добування, знищення або пошкодження видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України, а також за знищення чи погіршення середовища їх перебування (зростання): постанова Кабінету Міністрів України від 7 листопада 2012 р. № 1030. Дата оновлення: 10.10. 2018. Офіційний вісник України. № 85.С. 3466.
69. Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 р. : Закон України від 28 лютого 2019 р. № 2697-УІІ // Уряд. кур'єр. – 2019. – 6 квіт. – С. 8-10.
70. Про оцінку впливу на довкілля : Закон України від 23.05.2017 № 2059-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2017. – № 29. – Ст. 315.
71. Про затвердження Методики розрахунку неорганізованих викидів забруднюючих речовин або суміші таких речовин в атмосферне повітря внаслідок виникнення надзвичайних ситуацій та/або під час дії воєнного стану та визначення розмірів завданої шкоди: Наказ Міндовкілля України від 13.04.2022р. № 175. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0433-22#Text>
72. Про затвердження Методики визначення шкоди та збитків, завданих земельному фонду України внаслідок збройної агресії Російської Федерації: Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 18.05.2022р. № 295 URL: <https://minagro.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-metodiki-viznachennya-shkodi-ta-zbitkiv-zavdanih-zemelnomu-fondu-ukrayini-vnaslidok-zbrojnoyi-agresiyi-rosijskoyi-federaciyi>
73. Про затвердження Методики визначення розміру шкоди завданої землі, ґрунтам внаслідок надзвичайних ситуацій та/або збройної агресії та бойових дій під час дії воєнного стану: Наказ Міндовкілля України від 04.04.2022 р. № 167. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0406-22#Text>
74. Про основні засади примусового вилучення в Україні об'єктів права власності Російської Федерації та її резидентів: Закон України від 03.03.2022 р. № 2116-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2116-20#Text>

КОРИСНІ ПОСИЛАННЯ

<http://rada.gov.ua/> – сайт Верховної ради України;
<http://www.nbu.gov.ua/> – сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського;
<http://www.unidroit.org/> – сайт УНІДРУА;
<http://www.wto.org/> – сайт Світової організації торгівлі;
http://www.law.nyu.edu/library/foreign_intl/ – база посилань Школи права Університету Нью-Йорка;
<http://www.washlaw.edu/forint/> – база посилань Бібліотеки Школи права Університету Уошбурна;
<http://memory.loc.gov/law/GLINv1/GLIN.html> – база посилань Бібліотеки конгресу США;
<http://www.secure.law.cornell.edu/world/> – база посилань Інституту правової інформації Корнельської школи права.

Бібліотеки

1. Адреси Web- серверів національних і українських бібліотек - <http://nbuv.gov.ua/internet/libweb.html>
2. Адреси електронної пошти бібліотек України - <http://www.lucl.kiev.ua/win/adresf.html>
3. Бібліотека Верховної Ради України - <http://www.rada.kiev.ua>
4. Бібліотеки Дніпропетровського національного університету – <http://www.comci.dsr.lp.ua/DSU/libraries>
5. Бібліотека Сумського державного університету - <http://www.sumdu.edu.ua/pages/library/>
6. Державна бібліотека України для юнацтва - <http://www.ukrlibworld.kiev.ua/uni/>
7. Державна науково-технічна бібліотека України - <http://www.gntb.n-t.org>
8. Електронна бібліотека Київського національного університету імені Тараса Шевченка - <http://www.scilib.univ.kiev.ua>
9. Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника - <http://www.lsl.lviv.ua>
10. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка - <http://www.lib-du.univ.kiev.ua>
11. Наукова бібліотека Національного університету Києво-Могилянська академія - <http://www.ukma.kiev.ua>
12. Наукова бібліотека Таврійського національного університету - <http://www.lib.crimea.edu>
13. Наукова бібліотека Тернопільського державного технічного університету імені Івана Пулюя - <http://www.tu.edu.te.ua/library/>
14. Науково-технічна бібліотека Національного технічного університету України. Київський політехнічний університет - <http://www.library.ntu-kpi.kiev.ua>
15. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського - <http://www.nbu.gov.ua>
16. Національна парламентська бібліотека України - <http://www.nplu.kiev.ua>
17. Публічна бібліотека ім. Лесі Українки - <http://www.lucl.kiev.ua>
18. Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна - <http://www.univer.kharkov.ua>

Рецензія на робочу програму (силабус)

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента	Так	Ні	Коментар
Загальна інформація про освітній компонент є достатньою	р		
Результати навчання за освітнім компонентом відповідають НРК	р		
Результати навчання за освітнім компонентом відповідають передбаченим ПРН (для обов'язкових ОК)	р		
Результати навчання за освітнім компонентом дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення	р		
Результати навчання стосуються компетентностей студентів, а не змісту дисципліни (містять знання, уміння, навички, а не теми навчальної програми дисципліни)	р		
Навчальна активність (методи викладання та навчання) дає змогу студентам досягти очікуваних результатів навчання	р		
Освітній компонент передбачає навчання через дослідження	р		
Стратегія оцінювання в межах освітнього компонента відповідає політиці Університету/факультету	р		
Передбачені методи оцінювання дозволяють оцінити ступінь досягнення результатів навчання за освітнім компонентом	р		
Навантаження студентів є адекватним обсягу освітнього компонента	р		
Рекомендовані навчальні ресурси є достатніми для досягнення результатів навчання	р		
Література є актуальною	р		

Рецензенти:

Член проектної групи ОП

Гірабо
(назва)В.Ткаченко
(ПІБ)

(підпис)

Викладач кафедри

(назва)

прасв. та соц. пр. С. Занафа
(посада, ПІБ)

(підпис)